

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Lublinie**

Lublin, dnia 27 października 2009 r.

**Pani
Genowefa Tokarska
Wojewoda Lubelski**

LLU-410-30-01/2009
P/09/002

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Lublinie, przeprowadziła w Lubelskim Urzędzie Wojewódzkim w Lublinie (dalej: „LUW” lub „Urząd”) kontrolę realizacji zadań administracji rządowej w sprawach obywatelstwa polskiego w okresie 2007- I półrocze 2009 r.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokóle kontroli podpisanym w dniu 21 października 2009 r., Najwyższa Izba Kontroli, stosownie do art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Pani Wojewodzie niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia wykonywanie przez LUW w kontrolowanym okresie zadań administracji rządowej w sprawach obywatelstwa polskiego, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości niemających jednak istotnego wpływu na realizowaną działalność.

NIK pozytywnie ocenia organizację procesu załatwiania spraw z zakresu obywatelstwa polskiego, polegającą na:

- wydzieleniu w strukturze Wydziału Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców LUW oraz we wszystkich Delegaturach Urzędu stanowiska ds. obywatelstwa, repatriacji i urzędów stanu cywilnego,

¹ Dz. U. z 2007 r. nr 231, poz. 1701.

- zamieszczeniu na stronie internetowej Urzędu wskazówek dotyczących załatwiania tych spraw, w tym m.in. wskazanie podstawy prawnej poszczególnych wniosków, wykazu niezbędnych dokumentów, treści wniosku, miejsca złożenia wniosku, wysokości opłat, trybu odwoławczego,
- zapewnieniu w Urzędzie w Lublinie osobom zamierzającym osobiście złożyć wniosek miejsca, w którym mogą oczekiwać na przyjęcie przez urzędnika,
- wyznaczeniu jednego dnia, w którym Urząd jest czynny dla interesantów po południu.

Wojewoda Lubelski prowadził rejestry: *wniosków o nabycie obywatelstwa polskiego oraz osób, które nabyły obywatelstwo polskie, wniosków o wyrażenie zgody na zrzeczenie się obywatelstwa polskiego oraz osób, które utraciły obywatelstwo polskie, oświadczeń o wyborze dla dziecka obywatelstwa państwa obcego* wymagane przepisami art. 18 c ustawy z dnia 15 lutego 1962 r. o obywatelstwie polskim (Dz. U. z 2000 r., nr 28, poz. 353 – jednolity tekst ze zm. – zwanej dalej „ustawą o obywatelstwie”), zgodnie ze wzorami określonymi w załącznikach do rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 18 grudnia 2001 r. w sprawie rejestrów danych w sprawach obywatelstwa polskiego (Dz. U. z 2002 r., nr 1, poz. 15). W LUW prowadzono też *rejestr poświadczeń obywatelstwa polskiego*, niewymieniony w ustawie i ww. rozporządzeniu, w którym rejestrowano pozostałe sprawy związane z obywatelstwem polskim. Skontrolowane wnioski zostały zaewidencjonowane w prowadzonych rejestrach.

W rozpoznawaniu spraw z zakresu obywatelstwa Urząd stosował procedury: Kodeksu postępowania administracyjnego – ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. (Dz. U. z 2000 r. nr 98, poz. 1071 jednolity tekst ze zm.) i rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 18 grudnia 1998 r. w sprawie instrukcji kancelaryjnej dla zespolonej administracji rządowej w województwie (Dz. U. nr 161, poz. 1109 ze zm.).

Obowiązujące w Urzędzie procedury zasadniczo były przestrzegane, co stwierdzono na podstawie kontroli 41 wybranych losowo spraw, w tym: 10 wniosków do Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej o nadanie obywatelstwa polskiego, 25 spraw zakończonych decyzjami stwierdzającymi posiadanie lub utratę obywatelstwa polskiego (art. 17 ust. 4 ustawy o obywatelstwie), 3 spraw o uznanie za obywatela polskiego (art. 9 ustawy o obywatelstwie), 3 spraw o nabycie obywatelstwa polskiego (art. 10 ustawy o obywatelstwie). W okresie 2007-2009 nie było spraw określonych w art. 6 ust. 3 i art. 11 ust. 1 ustawy o obywatelstwie.

Skontrolowane sprawy załatwiane były bez zbędnej zwłoki i prawidłowo dokumentowane. Sprawnie przebiegało również postępowanie w okresie od wpłynięcia wniosku do momentu przekazania go pracownikowi merytorycznemu oraz ekspedycja spraw załatwionych. NIK pozytywnie ocenia prowadzenie przez Urząd spraw związanych z wnioskami o nadanie obywatelstwa polskiego. Wojewoda Lubelski przekazał Ministerstwu Spraw Wewnętrznych i Administracji (MSWiA) zgromadzone dokumenty wraz z informacją, o której mowa w § 7 pkt. 1 i 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 14 marca 2000 r. w sprawie szczegółowego trybu postępowania w sprawach o nadanie lub wyrażenie zgody na zrzeczenie się obywatelstwa polskiego oraz wzorów zaświadczeń i wniosków (Dz. U. nr 18, poz. 231 ze zm.). W informacji nie zamieszczano jednak stanowiska w sprawie pozytywnego lub negatywnego rozpatrzenia wniosku, co było niezgodne z § 7 pkt. 3 ww. rozporządzenia. Odpowiedzialny za to był poprzedni i obecny Dyrektor Wydziału Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców.

Wnioski o stwierdzenie posiadania obywatelstwa polskiego (art. 17 ust. 4 ustawy o obywatelstwie) także były załatwiane w prawidłowy sposób. Stwierdzono jednak przypadki niedotrzymania dwumiesięcznego terminu przyjętego na ich rozpatrzenie. W dwóch sprawach termin nie został dotrzymany z uwagi na dużą liczbę czynności dowodowych oraz skomplikowany stan faktyczny i prawny. Uwaga NIK dotyczy niewyznaczenia nowego terminu ich załatwienia, wbrew art. 36 Kpa, który w § 2 zobowiązuje organy administracji publicznej do wskazania nowego terminu również w przypadku zwłoki w załatwieniu sprawy z przyczyn niezależnych od organu. Sprawy o uznanie obywatelstwa polskiego na podstawie art. 9 i 10 ustawy rozpatrywano w przyjętym dwumiesięcznym terminie z wyjątkiem dwóch, w których termin ten przekroczone. Przyczyną długotrwałego postępowania w obu sprawach było m.in. oczekiwanie na udzielenie niezbędnych informacji przez właściwe organy państwowe (Policję, ABW, CBA i Straż Graniczną). W obu przypadkach nie wyznaczono nowego terminu ich załatwienia, co było niezgodne z art. 36 Kpa. Odpowiedzialność za stwierdzone nieprawidłowości w postępowaniu w ww. sprawach spoczywa na obecnym i poprzednim Dyrektorze Wydziału Spraw Obywatelskich, z racji nadzoru nad prowadzonymi postępowaniami.

NIK zwraca uwagę na pogarszanie się przyjętych w kontroli wskaźników opisujących sprawność i wydajność załatwiania spraw przez Urząd. W I półroczu 2009 r. wskazywały one na narastanie zaległości i wydłużenie czasu niezbędnego do załatwienia tzw. pozostałości.

Wydłużył się także czas przypadający na załatwienie jednej sprawy i zmalała liczba spraw załatwianych w danym okresie przez jednego pracownika.

Zdaniem NIK niski odsetek decyzji Wojewody Lubelskiego uchylonych w całości lub części w postępowaniu odwoławczym i w stosunku do których organ odwoławczy stwierdził ich nieważność lub stwierdził wydanie decyzji z naruszeniem prawa wynoszący: w 2007 r. 1,6 %, w 2008 r. 1,7 %, w I półroczu 2009 r. 0 %, świadczy pozytywnie o merytorycznym poziomie rozstrzygnięć przygotowywanych przez służby Wojewody Lubelskiego.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

1. Wyznaczanie nowego terminu załatwienia sprawy w przypadku niedotrzymania przyjętego terminu dla spraw z zakresu obywatelstwa,
2. Rozważenie skrócenia wyznaczonego dwumiesięcznego terminu załatwiania spraw z zakresu obywatelstwa z uwagi na narastanie zaległości,
3. Zamieszczanie stanowiska w informacji kierowanej do MSWiA w sprawach rozpatrzenia wniosków o nadanie obywatelstwa polskiego.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Lublinie, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Panią Wojewodę w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczyn niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Pani Wojewodzie prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK w Lublinie umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.